
Bestyrelsens årsrapport 2013

Det politiske område

2013 har været præget af en politisk dagsorden, der på mange måder flugter med Akademikernes målsætninger.

Forskningsstatsningen fra den tidligere regerings globaliseringsudvalg er blevet fastholdt, og en ambitiøs uddannelsesvision er et af hovedsvarene på, hvordan Danmark skal tackle fremtidens udfordringer.

Der er en udbredt politisk erkendelse af, at den økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling for Danmark i de kommende år vil være bestemt af, om det lykkes at få gang i udvikling og vækst hos små og mellemstore virksomheder. Der udestår dog stadigvæk en afklaring af, hvad de politiske og operationelle konsekvenser af denne erkendelse skal være. Samlet, kan man sige, at vi er kommet vigtige skridt videre i en konkretisering af, hvad en udvikling mod et videnbaseret samfund indebærer, men at en udmøntning af denne politik endnu ikke er fuldt udfoldet.

Bestyrelsen kan med tilfredshed konstatere, at Akademikernes svar på, hvordan vi bedst tackler det danske samfunds udfordringer i fremtiden i meget vid udstrækning flugter den dominerende politiske opfattelse. Bestyrelsen finder det vigtigt, at Akademikerne i 2014 arbejder aktivt for at styrke denne dagsorden og for at sikre, at politikernes verbale tilslutning til den videnbaserede vækstpolitik også følges af handling.

Det akademiske arbejdsmarked er præget af en situation, hvor den akademiske arbejdsstyrke netto vokser med 9.000 om året. Dette sker samtidig med, at væksten i den offentlige sektor er bremset, og tilvæksten i den akademiske arbejdsstyrke således altovervejende må finde sted gennem jobskabelse i den private sektor.

Det kan konstateres, at der er en ganske betydelig jobskabelse for akademikere i den private sektor, og at der - bortset fra dimittendgruppen - er tale om en relativ lav akademikerarbejdsledighed i Danmark. Så meget desto mere falder det i øjnene, at samfundet ikke effektivt magter at nedbringe ledigheden blandt de nyuddannede. Med en dimittendledighed, der nærmer sig 30 pct., og et stigende antal dimittender, der efter en 2-årig dagpengeperiode falder ud af dagpengesystemet uden at have brugt deres uddannelse, risikerer Danmark ikke alene at tabe en stor investering på gulvet, men også at stille alvorlige spørgsmålstejn ved, om uddannelsessatsningen er det rigtige svar på Danmarks udfordringer.

Bestyrelsen finder det afgørende, at der i 2014 tages væsentlige skridt til en nedbringelse af dimittendledigheden gennem en effektiv, erhvervsrettet stimulering af jobskabelsen i den private sektor.

Et særligt erhvervspolitisk fokusområde er iværksætterier. Der er god dokumentation for, at netop videniværksættere har en central rolle i at sikre både vækst og jobskabelse i den danske økonomi.

Bestyrelsen vil i 2014 forsøge at skabe endnu bedre politisk forståelse for nødvendigheden af at skabe optimale rammevilkår for de akademikere, der har lyst og kompetencer til at starte egen virksomhed.

2013 blev året, hvor det endelig lykkedes, at få beskæftigelsessystemets funktionsmåde og styringsmodel bragt til diskussion. Det er håbet gennem Carsten Koch-udvalgets arbejde at kunne få en beskæftigelsespolitik, der i langt højere

grad er differentieret efter de forskellige lønmodtagergrupperes behov. For akademikergruppen er der således håb om, at udgangspunktet i langt højere grad vil kunne være en erhvervsrettet jobskabelsestilgang, kombineret med en erkendelse af, at det akademiske arbejdsmarked ikke kan afgrænses til de enkelte kommuner.

En vigtig forudsætning for denne udvikling er, at erfaringerne fra Akademikerkampagnen og beslægtede initiativer kan fastholdes med henblik på, at metoder og arbejdsredskaber, der er udviklet, anvendes i den ordinære indsats på det akademiske arbejdsmarked i forhold til jobskabelsen i den private sektor.

Bestyrelsen finder det afgørende, at de erfaringer vedrørende skabelse af akademiske job i små og mellemstore private virksomheder, som er indhentet gennem Akademikerkampagnen, aktivt bringes i anvendelse i de kommende år.

2013 blev ikke året, hvor indsatsen for at bedre det psykiske arbejdsmiljø blev afgørende bedre. Dette er stærkt bekymrende i betragtning af de stærke indicier på et stadigt mere belastet psykisk arbejdsmiljø og en stor stigning i arbejdsbelastningen stress.

Akademikerne har i 2013 iværksat en oprustning af indsatsen på arbejdsmiljøområdet, og bestyrelsen er indstillet på at prioritere indsatsen højt i 2014.

Samfundets store uddannelsessatsning rejser en række spørgsmål om uddannelsessystemets struktur, sammenhæng og kvalitet. Også en bred og nuanceret relevansdiskussion af de eksisterende uddannelser er påkrævet, så sammenhængen mellem uddannelserne og mulighederne for at få fodfæste på arbejdsmarkedet forbedres.

Akademikerne hilser det derfor velkomment, at regeringen har besluttet at nedsætte et ekspertudvalg, der skal udarbejde analyser og dokumentation vedrørende den samlede problemstilling. Akademikerne finder det afgørende, at ekspertgruppens arbejde bygger på gennemsigtighed og aktiv inddragelse af en bred kreds af interessenter i en åben og gennemsigtig proces.

Akademikerne er bekymret ved ekspertudvalgets meget snævre tidsfrister og finder det afgørende, at ekspertudvalget inddrager andre fagligheder og tilgange til problemkomplekset end dem, der allerede er repræsenteret i ekspertudvalget.

Bestyrelsen vil i 2014 prioritere en aktiv deltagelse i debatten om den danske uddannelsessektors struktur og kvalitet højt.

Globaliseringens konsekvenser vil være et grundvilkår for stort set samtlige akademiske job i fremtiden. På denne baggrund er det nødvendigt at have en åben og nuanceret tilgang til, hvorledes Danmark og de danske virksomheder og uddannelser skal tilpasse sig en global virkelighed. Parallelt hermed er det vigtigt, at Akademikerne – sammen med andre lønmodtagerorganisationer – følger og påvirker Danmarks placering i det globale og europæiske samarbejde.

Bestyrelsen forudser, at den internationale dimension i akademikerens arbejde vil få en stadig mere central placering og vil på den baggrund prioritere arbejdet i lønmodtagerorganisationernes fælles EU-udvalg som et af de steder, hvor en opprioritering af indsatsen kan finde sted.

Akademikerne og flere af medlemsorganisationerne var for første gang repræsenteret på Folkemødet på Bornholm. Erfaringerne med at præge den politiske

markedsplads, som Bornholm-mødet udgør, var gode og evalueringen pegede på, at Akademikerne med en endnu større synlighed på Folkemødet fremover vil være i stand til at præge den samfundspolitiske dagsorden endnu mere.

Bestyrelsen finder grundlag for at hæve ambitionsniveauet for tilstedeværelse på folkemødet i 2014 og vil arbejde for at gennemføre denne opprioritering i samarbejde med medlemsorganisationerne.

Kravene til den offentlige sektor er stigende samtidig med, at de samfundsstrukturelle og økonomiske muligheder for at løse disse udfordringer ved en fortsat vækst af den offentlige sektor er særdeles begrænsede. Dette gør det påkrævet, at den offentlige sektors styringsparadigmer og værdigrundlag reformeres i retning af større decentralisering og tillidsbaseret ledelse. På denne baggrund har Akademikerne sammen med FTF og OAO iværksat et ambitiøst reformarbejde i samarbejde med de offentlige arbejdsgivere og myndigheder i den statslige, regionale og kommunale sektor.

Det er bestyrelsens vurdering, at en reform af styringen af den offentlige sektor er vigtig, hvis den offentlige sektor skal forbedres og fortsat kunne varetage de opgaver, der er påkrævet i et vækstorienteret velfærdssamfund. Denne reform må indebære en effektivisering af den offentlige sektor, uden at kvaliteten af de offentlige ydelser og arbejdsmiljøet for de offentligt ansatte forringes. Det vil være en vigtig prioritering for Akademikerne i 2014 aktivt at bidrage til debatten af, hvorledes en reform af den offentlige sektor kan gennemføres.

Forhandlingsområdet

I 2013 blev der afsluttet overenskomstforhandlinger på det offentlige område. På samtlige Akademikernes forhandlingsområder lykkedes det at få forhandlet resultater i hus. Økonomisk var resultaterne præget af en meget smal ramme og primært "tekniske" resultater. På undervisningsområdet og sundhedsområdet blev der dog indgået aftaler, der indebar gennemgribende ændringer af arbejdstilrettelæggelsen.

På det akademiske undervisningsområde – bortset fra universiteterne - blev der således i tilslutning til en mærkbar lønstigning aftalt en deregulering og decentralisering af arbejdstilrettelæggelsen. På gymnasieområdet overgik reguleringen af arbejdstiden til fællesoverenskomstens bestemmelser, og dette indebærer, at der på de enkelte gymnasier skal udvikles en tradition for, hvorledes ledelse og medarbejdere i fællesskab kan udvikle en arbejdstilrettelæggelse, der tackler den lokale virkelighed.

Dette stiller store krav til kvaliteten af den lokale ledelse, men også til de centrale parter – herunder Moderniseringsstyrelsen og Undervisningsministeriet - om at afstå fra gennem centrale direktiver at normere den lokale virkelighed for at opnå økonomiske eller ideologiske gevinster.

På sundhedsområdet gennemførte først og fremmest overlægegruppen en aftale, der imødekommer de krav om udvidelse af normalarbejdstiden, som den fremtidige udvikling i sygehusstrukturen gør påkrævet.

Bestyrelsen udtrykker tilfredshed med, at det på det akademiske forhandlingsområde er lykkedes at forhandle løsninger, men gør samtidig opmærksom på, at det er nødvendigt tæt at følge og påvirke, hvorledes de nye frihedsgrader udnyttes for at undgå en situation, hvor nye frihedsgrader ensidigt udnyttes af arbejdsgiversiden til at gennemføre forringelser og besparelser.

Et element i de offentlige aftaleforhandlinger er, at parterne aktivt forsøger at udvikle partsrelationen i den offentlige sektor. På det statslige forhandlingsområde er der således aftalt et tillidsprojekt, der skal implementere projekter, hvor der arbejdes med ændringer i de offentlige styringsparadigmer.

Bestyrelsen finder det nødvendigt at være åbne over for en fordomsfri diskussion af, hvorledes partsrelationerne i den offentlige sektor kan udvikles, men understreger nødvendigheden af, at denne proces må finde sted i respekt for ligestillingen i partsforholdet.

Organisatorisk

På det organisatoriske område har 2013 været domineret af to begivenheder. For det første at IDA og DdL har genindmeldt sig i Akademikerne med virkning fra 1. september 2013. Og for det andet at Akademikernes formand Erik Jylling valgte at sige ja til et chefjob på Odense Universitetshospital og derfor afgik som formand pr. 30. juni 2013.

IDA og DdL's indmeldelse må ses som en logisk konsekvens af, at den politiske interessevaretagelse for akademikerorganisationerne får en stadig mere tydelig privat profil, og at tilslutningen til, at Akademikerne skal "blande sig i" den overordnede samfundsudvikling i Danmark, har været markant stigende.

Erik Jyllings afgang som formand er blevet efterfulgt af en konstituering af Ingrid Stage som fungerende formand i efteråret 2013. Opgaverne for den fungerende formand har været at tage det politiske lederskab for de løbende politiske udfordringer for Akademikerne, men først og fremmest at forberede det politiske og organisatoriske grundlag for den kommende formandsperiode.

Det er bestyrelsens vurdering, at med forberedelsen af den kommende formandsperiode og med valget af Finn R. Larsen som formand står Akademikerne godt rustet til en mere offensiv interessevaretagelse på de danske akademikers vegne i de kommende år.